

diuina constructione clariora et excelli-
ora consurgere. templaq; excelsa pro hūi-
li- bz cōuentu- lis eleuari. luuabat em xpi
anorū pncipū fauor. legillatio religiō-
alacris. mōz aīos et amplig aiabat. dum
ad psonā epōrū frequētius scriberet. et ho-
norē sacerdotibz cū sūma ueniacōe defer-
rent. Sed et impediōrū sūptus bñgus
larguentur. Intēa festiuitates amīs sic
quetissie gerebantur cū oī leticia et ex-
ultacōe p urbes et loca singla. eccliarū
dedicationibus celebratis. Congregaba-
tur in unū sacerdotes. nec pigebat etiā
longe positos cōuenire. quia nullum lon-
gū uidebatur spatium caritati. Concurre-
bant etiā ppli ad ppos. et tāq; uere mēbra
unius corporis xpi iūgi sibi inuicem. soci-
ariq; gaudebant. Vt uideretur in eis com-
pleri figura illa pphica quo cū sacra m-
to quodam pdicata ē dicens. qz cōgrega-
batur os ad os. et iūctura ad iūctura
quibz etiā unus sps mēse oībus mfu-
sus membris. et una aīa merito dicitur
quia et una in oībz fides. et unus ab oī-
bus colitur deus. atq; oīs ex uno ore
pnnos oīs cōcinnūt deo. Iam ubi ingens ī
sacerdotis et ministris atq; in oībus q
ad religiōis obseruatiā ptnet grā reful-
gebat. Astabant. hic psallentiū chori iu-
uenes et uirgines. seniores cū iunioribz

laudabant nomen dñi. hic mystica myste-
ria ordinatis ac dispositis uicibz agebat
P ontificū quoq; et sacerdotū consensus ipa-
cantiē uenerabilis eminus pfulgebat. Itā
uero si quis p grām dñi inspiratus sermo-
nē pferret ad pplm cū oī silentio ora cūcto-
rū in eū oculiq; cōuerſi tāq; celitus sibi p
eum denūciari aliquid expectabant. Itā
ta auditorū reuerētia tātus ordo in sacer-
dotibz seruabatur. In aliis atq; aliis et
nō solum duo uel tres sic apl's dixit ceteris
examinantibus loquebantur. Sed et qñf-
cūq; dabatur sermo in aptionem oris
sui ut magis constaret in eis illud qd'
moyses dixerat. Quis dabit omī ecclīaz
dñi pdicare. Nusquā enī liuor aderat.
nullum pulsabat inuidia. Dei dona po-
pulis ministrabantur. Unusq; scdm
q scriptū est ad edificationē ecclesie habū-
dare querebat. et oīa hec in caritate gere-
bantur. ita ut se inuicē honore puermet
et alt' alterū se se diceret meliorē. Nam
simpliciores quiq; admirabantur et suspi-
ciebant eos quibz pura uita ac sincera sim-
plicitas offerendi deo hostias maiore
fidutiā dabat. eiq; ymolandi sacrificij
pmittebatur officiū quos familiarior ui-
te simplicitas in cordis simplicitate ser-
uabat. Sic sumo studio pquirebat alt'
in altero quod preferet. Igitur cū tñ

simplicitate ecclesiarū gl'a apud deum hoīesq;
 proficeret. et ymago quedam celestiu her
 in terris. Sup oīa quēq; religiosus princeps cō
 stantinus exultaret in talibus ac p dies sin
 gulos fide et religione crescens in expugnā
 bili gaudio de ecclesiarū profectibz replebatur
 Sacerdotibus etiā dei non credebatur sibi
 equalem pberet nisi eos et longe pferet. et
 ad ymaginē quandam ueneraretur diuine
 p'sentie. Cumq; pro hīs omībus nō iam im
 pator sed ut pater coleretur a cūctis non
 tulit infelix inuidia uel mōrū pacem letis
 successibus crescē uel illis exanos studia
 in quassata durare. Et tūc lucin⁹ qui pmo
 quasi pbitate morum et uite integritate
 ac merito uirtutum nō solum ab eo inso
 lietatem regni fuerat adscitus uerum &
 in p'pinq'uitate et cōiunctione susceptus sor
 rem namq; constantini in mūnitiū accepat
 Videns impatorē nō tā ui et metu q̄ amore
 et religione oībz impare. atq; in sumā ue
 neratione cūctis esse mortalibus et p'cipue
 mortalibus hūāo uitio pulsatus. in mōm
 hūanemuidie clade p'cussus occultis in
 sidijs pmo decipe egregiū principē parat
 I d q; q̄ maxie p'familiāres ac mīstros mo
 latur. Sed ille nichil quidē de eius dol
 ac fraudibus suspicatus. tñ q̄ totus erat
 confidens in deo. ad oīa se illo signo qd'
 ei celitus monstratū fuerat muniebat.

nec illis p hoc insidijs fieri obnoxius potat
Verū ubi lucinius neq; bñficiorū memoria
neq; affinitatis grā repmere immanitatem cō-
cepti sceleris poterat neq; tñ ei poccultas in
machinas insidie procedebant ratus q̄ i-
pator xpianorū p̄cibus uiuaretur et ideo
tutus maneret stulta iracundia p̄motus
impatori quide aptū bellum indicit regni
q; fidem societateq; cōtaminat. Nōs uero
priuato et speciali odio p̄sequi pat. hoc in
querela denotans nō ita pro se sic pro con-
stantino xpiani in sollempnibus et ex p̄cep-
to sibi traditis mōibus excubarent. Verū
ergo uice is qui paulo ante acerime in
eos uindicauerat qui tyrāpnorū tpe ad-
uersum xpianos ad crudele sunt nūc in
mōs tela contorquet et tyrāpnidis sue p̄-
ma sacrilegia mōrū et uore delibat p̄mo
nāq; oīm depalatio suo si quis xpianus
esset exire iubet Tum et de oī mālitia.

Pōst h̄ proficit pestis et tyrāpniciis dictis
statuit oīs qui se xpianos profiterētur i
carcere trudi. Stati tñ muenit aliquid i
quo p̄ores crudelitate suparet. Addit edō
ut ne quis alicui misso in carcere cibū ul
potū defraat. Dicens iniquū esse mīaz si
atq; hūanitatē preberi hīs quos ip̄e suis le-
gibus condepnasset. Et ita multitudines
in carcere reclusae media necabantur. Sed
p̄ hoc putabat adhuc occultiozem esse

tyrānide sua. Verū crescente aī seuitia etiā
hparū uidetur. Continuo mepos sacerdotes
dei rabiem crudelitatis extendit. Et pmo
om̄i nobiliores quosq̄. et quos fama dauor
extulerat. uel sapie et doctrine op̄mio comē
dauerat callida arte circūuenit. eos aut
iniuriarū reos fieri aut cuiuslibet altis ficti
crimis p̄cipiens nulla q̄ negotij inquisitōe
habita puriui. hoc solum q̄ deferebantur
iubebat. Tam uero post h̄ maudito oibz
felis. crudelitatis mō oibz. qui cōtami
natis sacrificijs acq̄lescere nolūissent non
tortoribus ut p̄cessores sui tyrāpni facie
bant. neq̄ cruciatibus ac supplicijs tradi
uiabant. sed lamōnibus dari. ut eos por
corū more suspesos despiciatōsq̄ et codicibz
suppositos p̄ frustra cederent. et mptes di
uinos in mare ad pabulū piscū prouiceret.
Ecclesias quoq̄ quas suis iam t̄pibz cōibz edic
tis extrui fecerat. rursū ip̄e subūtere et per
oia satis agere q̄s cūctos qui ante se fu
erant tyrāpnos crudelitate superaret. Pre
tēa et leges si q̄ apud romanos b̄n et hone
ste a maioribz late fuerant in barbarū ritū
conuertere. auaritie quoq̄ insaciabiliter
studere. census innouare et agros cultō
ribz uacuos tributis replete. Preterea
si quos iniquis factionibus circūuentos
in exiliū misisset horū uxores legitimis
m̄tionis auallas. feruis suis ac satellitibz

iugere. Ipse uero etiam contra etatis sue ui-
res adulterijs et corruptione uirginu dele-
tari. Veru ubi huiusmodi armis et ui-
tutibz instructus tyrannidem ferocius cep-
agitare. constantinus qui erat uerus uirtu-
bz adornatus et pfecta in dei pietate munitus
tot tantisq; flagitijs ne obuia parat. Hec dif-
ficultas aliq uictorie fuit. ubi et ca iustior
et fidel purior et uirtus eminentior habeba-
tur. Deiectoq; licinio. atq; o memoria ty-
rannice dnationis ablata. soliditate roni
regni cu filijs solus obtinuit. Tu uero statu
quide rei publice equabili moderatione.
et censura dignissima roni nois habebatur.
In nationibz barbaris metus ingens. Inp-
uincialibz uero metu deuotio ai maior eat.
quieta ora et traquilla ab hostibz bellisq;
ciuibz. Leti securiq; cuncti mortales
pace agitabant. Ecclesiaru uero gloriam
incredibilem memoratus est quanto reli-
giosi impatoris studio adoleuit qntaq;
eius cura etia erga supru indigentiu fuerit.
Ardens naq; infide dei atq; et benignus inge-
niu. atq; clemes bonis opibz pascebatur. In-
tm pntiu reru bonitas. et traquillitas ob-
tinebat. ut obliuione pitoru parer malo-
ru. Edictis naq; frequentibz pomem locu p-
positis. no solu tyrannitas aduersum xpia-
nos depulerat. leges iusq; ciuile reddiderat.
Veru et priuilegia plima ecclis ac sumos

honores sacerdotibus detulit. Ita deo atq;
hōibus carus sumam romani imperij reg-
ni. cū religionē pura. tum etiā ūtute aīe
moderatione sup̄ia om̄s qui p̄us fuerat, p-
curabat

De arrij herese. cap. p̄mū.
Et concilio apud nicheā cōgato. n̄.

De cōuersione ph̄y dyaletici. m̄.

De pāpuncio confessorē. m̄.

De spinidone ep̄o et mirabilitz eius. v̄.

De templū fidei nichene et statore. v̄.

De helena constantini m̄e. v̄.

De cruce saluatoris in ierosolimis ab helēā
reperita. v̄.

De captiuitate fiumēti edesij. ix̄.

De cōdūsiōne yndorū p̄ ip̄os gesta. x̄.

De cōuersione yborū gentis p̄ captiuam.
gestam. xī.

De constantia sorore constantini. et p̄lbro
p̄eam fratri insinuato. xiī. xiiī.

De alexandri et eusebii atq; arrij cōflictū.

- D**e probrolo arrii initu. xiii.
De athanasii principio. xv.
De constantini impatoris exore. xvi.
De concilio hereticorum apud ariminu contra
 athanasium congregato. xvii.
De exilio brachio arsenii cetisque dolis he-
 tiorum in concilio retentis. xviii.
De fuga et latebris athanasii. xix.
Al constantis impator pro athanasio pri-
 constantino scripserit eumque reddi ecclesie sue
 iusserit. xx.
De concilio apud mediolanu habito et ex-
 ilio eusebii luciferi ceterorumque episcopo-
 rum catholicorum. xxi.
De ariminensi concilio. xxii.
De liberio episcopo urbis rome. xxiii.
De ierosolymorum et alexandrie episcopis. xxiiii.
De ambitu apud antiochia episcoporum. xxv.
De scismate arrianorum quod in tres partes di-
 uisum est et quidam eorum eunomiani.
 alij macedoniani alij ueropmaferunt arri-
 ani. xxvi.
De sic constantii impatoris et ortu iuliani. xxvii.
De episcopis exilio relaxatis. xxviii.
De concilio apud alexandria scorum episcoporum
 et luciferi ab his discidio. xxix. xxx.
De his que in eodem concilio statuta sunt.
De eusebio et hylario atque ecclesiarum
 post eos restitutione. xxxi.
De scriptis hylarii. xxxii.

DE persecutionibus iuliani blandis et cal-
ludis. xxxiii^m.

DE seuitia eius contra athanasium. xxxiiii^m

DE fuga rursus et latebris athanasii. xxxv^m.

DE sepulchro matris babilis. xxxvi^m. xxxvii^m.

DE theodoro confessore apud antiochia.

DE iudeorum conationibus qui a iuliano de-
cepti templum in ierosolymis edificarunt. xxxviii^m.

UT tremotu et igni ibi diuinitus accenso

iudei ab illicitis ducebantur inceptis. xxxix^m.

DE signis et uirtutibus trichis que mexi-
tu conuersa sunt iudeorum. xl^m.

QUoniam apud alexandriam post ach-
illam qui petro martiri successerat al-
lexander sacerdotum suscepisset quod
pax nostris et quies a persecutionibus
erat atque ecclesiarum gloria confessorum meritis
gaudebat prosperitas rerum nostrarum domestica
contentione turbatur. Et enim plures quidam
apud alexandriam artius nomine uirum specie
et fortius magis quam uirtute religiosus. sed glorie
laudisque et nouitatis improbe cupidus
praua quedam de christi fide proferret et quod
antea in questione nunquam uenerant. Cepit
abscidere ac separare ab illa eterna et affabi-
li dei patris substantia uel natura filium conabat²

Que res plimos in ecclia conturbabat. Sed cū
alexander ep̄c naturalis et quietus assidu-
is cōmonitionibz artū cupet a p̄uo incepto
et assertionibz impijs reuocare. nec tñ res
ex smā pcedet. qd' plexosq iam contagio
pestifere assertionis infecerat nō solū apud
alexandriam. uerū & p alias urbes pro-
uincialq disp̄o. p̄nitiosum fore credens
dissimularet et alijs plimis cōsacerdoti-
bus suis rē indicat. qd' latius inotescit
sermo usq ad aures religiosi p̄ncipis q̄p
pe qui oī studio et diligētia curaret que
mā sunt puenit. Tum ille ex smā sacerdo-
tū apud urbem nicheam ep̄ale cōciliū
cōuocat. ibiq artū ac ccc. xviij. ep̄is
residetibus. adesse iubet. ac de eius p-
posicōibz et qōibz iudicari.

magro
Sed in eo cōcilio admirabile sc̄m p̄nci-
pis nō puto reticendū. stetit cū exor-
bul pene locis ep̄i cōuenissent et ut fieri
soler. diuisis ex causis m̄ se quedā iurgia
detulissent. m̄pellabatur frequē a sin-
gulis. offerrebantur libelli culpe p̄fere-
bantur et magis ad h̄ q̄ ad id p̄quo uē-
tū fuerat aīos dabant. At ille uidens q̄
p̄hymōi iurgia cā sumi negotij frustrare-
tur. diem certā statuit quā unusq̄sq ep̄o
rū si quid q̄imonie h̄re uideretur. defer-
ret. Et cū resedisset suscepit a singulis li-

bellos. Quos sit om̃s in sinu suo continet
 nec in eis quid contineretur aperiens aut
 ad ep̃os. Deus uos constituit sacerdotes
 et p̃tate uobis dedit de nobis quoq; iudi-
 candi et iō nos a uobis recte iudicam̃.
 uos at̃ non potestis ab hoib; iudicari.
 p̃p̃ qd̃ dei solus m̃t uos. expectat iudici-
 um. Et uia iurgia quecūq; sunt ad illd̃
 diuinū reservatur examen. Vos etem̃
 nobis a deo dati estis dñj. et cōueniens
 nō est ut hō iudicet deos. Sed ille solus
 de quo scriptū est. Deus stetit in congrega-
 tione deorū in medio autē deos discernit.
 Et iō hñs obmissis illa que ad fidem dei
 p̃tinent absq; ulla aīorū contēptione dis-
 cingite. Cū h̃ dixisset om̃s sit q̃rimonia-
 rū libellos iussit exuri. ne inotesceret
 ulli hom̃i simulatio sacerdotū. Verū cū
 p̃ dies multos in ep̃orū concilio fidei q̃o
 uerteretur. et nōnulli diuisa sentirent.
 ac uehementer ceptis arrii fauerent. q̃
 p̃les tñ exant qui impiū arriū execra-
 tur inceptum. cū in eodē concilio esset
 confessorū magnus nū̃s sacerdotū. om̃s
 arrii nouitatib; aduersabantur faue-
 bant uero ei uiri in q̃oib; callidi et obid
 simplicitati fidei aduersi.

Quanta uero uirtute habeat simplici-
 tas fidei etiā ex hñs q̃ mihi gesta

referuntur agnoscimus. Etenim cum pro studio
religiosi impatoris ex omni terra sacerdotel dei
coissent opinione comoti phy quocq et dya
letici ualde nobiles et opinatissimi conuenit
In quibus quidam insignis in arte dyaletica
per singulos dies conflictu sumi certamus
cum epis nris uiris ad ea que in dyaletice non
probabiliter eruditus mouebat. et fiebat ingres
spectaculum conuenientibus ad audiendum
doctis et lris uiris nec tamen ullo gratie phs
concludi a quoque poterat aut contrungi
Tanta etenim dicendi arte obiectis quomibus
occurrebat ut ubi maxime putaretur aliter
uelud anguis lubricus laberetur. Sed
ut ostenderet deus quod non in sermone est
regnum dei sed in uirtute consistit. Quidam
ex confessoribus simplicissime nature uiri et nati
aliud sciens nisi christum ihesum et hunc cruci
fixum me cetos auditores episcopo adlerat. Qui
cum uidisset perperam insultante nris et callida
se disputacionis iactante arte poscit ab omnibus
locum uelle se paucis cum perpho sermonari
tum uero me qui simplicitate uiri et impia
am in sermone duntaxat nosset pauere et
uelud pudore quendam pati ne forte apud
callidos homines risui efficeretur sancta simpli
citas. Perstitit tamen senior. et hinc mouit
sermonis exordium. In nomine inquit ihesu
christi perphye audi que uera sunt. Deus unus
est qui fecit celum et terram quique hominem quem

de limo terre formauerat spm dedit vni-
 uersa quidentur et que nō uidentur uirtute
 uerbi sui creauit et sps sui sctificacōe firmauit
 Hoc uerbum ac sapia quē nos filiū dicimus
 miseratus errores ex uirgine nascitur et ppassi-
 onem mortis a ppetua nos morte libauit ac
 resurrectione sua etnā nobis contulit uitam
 quē expectamus iudice om̄q gerimus esse
 uenturū. Credis hoc ita esse phe. At ille uelut
 si nūq ullū sermone cōdicendi didicisset
 ita obstupescūs uirtute dēorū mutus ad oīa
 hec solū potuit respondere ita sibi uidet nē
 aliud uerū esse quā dixerat. Tū senior. Si
 h̄ inquit ita credidisti surge sequere me ac do-
 micū et huius fidei signaculū suscipe. Et
 phs cōuersus ad discipulos suos uel ad eos
 qui audiendi grā cōuenerant. Audite inquit
 o eruditi uiri. Donec uerbis gesta mecū res
 est. uerba uerbis opposui. Et que dicebantur
 dicendi arte subuerxi. Vbi autē pro uerbis
 uirtus processit ex ore dicentis. nō potuerūt
 resistere uerba uirtuti nec hō aduersari po-
 tuit deo. Et idō si quis uestrū potuit in hīs
 que dca sunt sentire que sensi credat cristo
 et sequatur hūc senē in quo locutus est d̄s
 ita phs xpianus effectus tandē se gratulatq
 est uic tūm

A Vit ptea in illo concilio et pāpuncig hō
 dei ep̄c ex egipti ptibz confessor ex illis

quos maximianus dextris oculis effossis et
sinistro poplite successo pmetalla dampnauit
Set in hoc tanta uirtutum merat gra ut sig
p eu no miu qua dudu paplos fierent.

Nam et demones tm ubo fugabat et egros
sola orde curabat sed et cecis uisum dicit
reddidisse et paliticos ad stabilitatem
corporis reuocasse. Que constantinus in
tanta ueneratione et affcu habuit ut sepiu
eum intra palatiu euocatu complecteretur
et illu oculu qui in confessione fidei fuerat
euulsus auuidioribus oculis demulcaret.

Ecce uero numero et quide ad huc emine
tus fuisse dicitur etia spicidon cyprius
epc uir unus ex ordine pphatum qntum etia
nos eorum qui eum uiderant narratione co
pimus. hic pastor ouium etia m epatu po
litus pmasit. Quadam uero nocte cu ad
caulas fures uenissent et manus improbas
quo aditu educendis ouibus facerent ex
tendissent inuisibilibz quibuldam uincu
lis restricti usq ad lucem uelud traditis
tortoribus pmaserut. Cu uero oues ductu
rus ad pascua matutinus se agere senior
uidet iuuenes absq huanis uiculis caulis
pendere districtos. Cuiq causam noxe co
perisset absoluit sermone quos meritis uix
erat. Et nec inanis nocturna cedet occu
patio tollite inquit iuuenes arietem ne sn

causa uenisse uideamini. Que melius prece
 quā furto quefisse cōueniat. Tradunt de h
 etiā illud fēm mirabile. filiam habuit no
 mie yrene. q̄ ei cū bñ ministrasset uirgo d
 functa est. Post eius obitu uenit quidā dices
 se qdā depositū cōmēdasse. Re gestā igno
 rauerat pater. p̄quisitū in tota domo nūq̄
 qd̄ poscebatur inuentū est. p̄stibat ille q̄
 cōmēdauerat et fletu ac lacrimis pungebat.
 Vite sue quoq̄ illatū se esse exitū nisi cōm
 data recipet testabatur. p̄motus lacrimis
 eius senex ad sepulcrū filie p̄pat atq̄ eam
 ex noīe clamat. Tum illa de sepulcro. Quid
 uis ait pater. Cōmendatū inquit illius ū
 posuisti. At illa locū designās illic ait in
 uenies defotum. Regressus ad domum
 re sic filia de sepulcro responderat. tradidit
 re poscenti. Sed et multa alia referuntur
 eius mirabilia que etiā nūc ore oīm copio
 bantur. Tales ergo in illis adhuc t̄pibus
 p̄multi uiui in ecclesijs dñi resurgebant.
 Ex quibz plurimū in illo concilio fuerūt. Sz
 et athanasius eodē t̄pe alexandri dya
 conus alexandri epi aderat cōcilij.
 senē q̄ plimīs uuias. Intēa p̄des singlōs
 agitabatur cōuētus nec facile aut temere
 dēre tanta statuere audebant. Et uocaba
 tu fr̄q̄cius anius in conciliū et assiduo
 tractu assertiones eius discutiebantur.
 Et quid aduersū h̄ teneri deberet a statu

cum summa liberatione querebatur. Verum
post diutinu multu q tractatu placet oibz
ac uelud uno cu toiu ore et corde decem-
tur. homo ulion scribi deberet. i eiusdem cu
pre sbe filiu confiteri. Idqz firmissia om sma
pnucciatur. Decem et septem soli tunc fuisse
dicuntur quibz arrij fides magis placeret
extrinsecus creatu dei filiu ex nullis susta-
tibus et no ex ipa pris deitate progetum
confirmates. Defertur ad constantinu sac-
dotalis consilij sma. Ille tqz a deo prolata
ueneratur. Cui si qui temptasset obniti ue-
lud contra diuina statuta ueniente mex
illiu se protestatur acturum. Sex ergo
soli cu arrio se patiuntur expelli. Re-
liqui uero. xi. consilio mt se habito acquie-
scut ad scribendu manu sola no mete.
Cuius simulationis auctor pcpue extitit
mcomedie epc eusebius. Interim quoquo
alijs ueritate alijs simulatione sic post ex-
itus docuit scribetibus et de singulis qbz
ecclesiasticis obseruationibz certa statuta
figentibus conciliu direptu est. Exeplu
at exposiciois fidei eoru q couenerant
mscriptu

Quod redimus manu deu patre omnipotente
om uisibilu et inuisibilu fcre. Et m
um dm m m ihu xpm filiu de pre na-
tu unigenitu hoc de suba pris dm ex deo

lume ex lumine. deum uerū ex deo uero.
 natum nō sēm. homo uisio pū. hoc est eig-
 dem cū patre sbe. p que oīa fca sunt que
 in celo et que interis. qui p nos et mām
 salute descendit. Et incarnatus ē ho fcs
Passus est et resurrexit tertia die et ascen-
 dit ad celos in ueturus iudicare uiuos
 et mortuos. Et in spm scm. eos autem
 qui dicunt erat aln qn nō erat. et ante
 q nasceretur nō erat. et q ex nullis extā-
 tibz fcs est. aū ex alia sba dicunt esse.
 aut cōuertibilem uel mutabile filiū dei.
 anathematiz at catholica et aplica ecclia

Sciunt ptea obseruandū esse tēce-
 deshs ne quis ex hīs qui semetipos
 in patia libidinis exciderut uenit ad cle-

Et ne quis nup assumptus ex uita uel co-
 uersione gentili accepto baptismo
 anq̄ cautius examietur clericus fiat.

Et ut ne quis epou. ceterūq̄ clerico
 cū cū extraneis mīribz habitet. pter
 cū matre uel sorore uel tia. uel si q
 sunt huiusmodi necessitudinū plone

Et ut qui epc fieri p̄. a totius puin-
 tie. epis ordinetur. Si hoc difficile
 est certe nō minus a tribz. Ita tamē ut

metropolitani epi maxie uel pntia uel auctoritas habeatur absq; quo ordinationem irritam esse uoluerit.

Et ne que alius epi ecclia expulerit siue deicu siue laycu suscipiat aliud. An hoc aut iracundia aliqua aut contentione ut fieri solet in iuste scm remedium non hret. Decet nnt p singulos annos in singulis urbibz atq; pntis sedo ab oibz epis pntialibz concilia agi debere et de huiusmodi negociis iudicari. Ut si forte ab uno inq; aliqd gestu est a ceteris emedetur. si recte ut ab oibz confirmetur.

Et ut apud alexandria uel in urbe roma uetusta consuetudo seruetur. ut uel ille suburbicariu eccliam sollice gerat.

Et ut si forte in ordinando epo duobz tres p aliqua cotetioe dissentiat reliq; auctoritas et pcpue metropolitani cu ceteris firmior habeatur.

Et ut epo ierosolimoru antiquis tradita honoris progatiua seruetur. manente nichilominus et metropolitani ipso dignitate prouincie dignitate.

Et catharos qui apud nos nouatiani

Sunt si forte penitentes ad eccliam con-
uertantur confessos ecclesiastica dogma
Sed et ordinatione data. sane si episcopus ipsorum
ueniat ad episcopum nostrum. debere eum in pleniori
loco sedere. Episcopus uero nomen manere apud il-
lum solum qui catholicam semper tenuit fide
nisi sua uoluntate ipsum ipse eum tali nomine
honorare uoluerit. Vel si placuerit ut
querat ei episcopi locum uacante. huius sit in ipso po-
testate

Ene in una ciuitate duo sint episcopi.

Et si qui forte indiscrete ad sacerdo-
tium prouecti postmodum uel ipsi aliquid
criminosum confessi sunt uel ab alijs reue-
ti ut abiciantur. Sed et si qui ex hijs qui
lapsi sunt et pignoratia fortiter ordinati
recognita ut abiciantur

Et si qui absque timore in persecutionibus
lapsi sunt et ex corde agunt penitentiam
v. annos inter cathecuminos fatiant. et
duobus annis post hoc fidelibus tamen in oratione
iungantur et ita postmodum suscipiantur.

Qui uero propter confessionem militiam
abiecerant. et rursus ad hanc ambi-
erunt. hos .xiii. annis penitentiam gerere et post
ea suscipi. si tamen ex corde penitentiam gerant

Esse tñ et in p̄tate ep̄i moderandi facultā-
tem sicut fructuosā attēta p̄nāz uidet

E hñs uero qui uitā excedit p̄mētē-
bz decernūt uacūt nullū debere di-
mitti. Si qui sane accepta cōtōne sup̄uix-
rit debere eū t̄p̄a statuta complere. uel certe
p̄out moderati ep̄i uoluerint

De cathecumīs qui prolapsi sunt statue-
runt tribz annis eos a cathecumīorū
orōe sep̄atos postea recipi debere

Ne de ciuitate inferiori ad maio-
re ecclesiam transire quis ambiat
sue ep̄iscopus sue etiā alius clericus.

Ne quis clericus de relicta ecclesia
sua nulla existēte cā p̄babilī agatur
et oberrat p̄ alias ecc̄as suscipiat ī cōmōe.

Ne nemo eū qui ad aliū p̄tinet subipi-
ens in sua ecc̄ia ordinet clericū sine
consensu illius ad quē p̄tinet

Ne qui clericus aut uisuras accipi-
at. aut frumētū uel uim ampliātōe
q̄ solet in nouo datū uel seccuplū. uel
etiam duplū recipi. Q̄ si fatiat t̄q̄ t̄p̄is
lucri abitiendum.

Ne dyaconi p̄b̄ris p̄ferantur. ne ue
deant in consensu p̄b̄riorū. aut illis
p̄tibz eucharistiam diuidant. Sed il
lis agēibus solū m̄stret. Si uero p̄b̄ri n̄
lus sit in p̄fenti tūc demū etiā ip̄is licē
diuidē. alit̄ uero agētes abici iubentur.

Qut pauliniste qui sunt fortiniani
rebaptizentur.

Sed et dyaconisse qm̄ quidē manus
impositioz nō accipiūt etiā ip̄as in
lap̄cos esse debere. Igitur cū de h̄is put
diuinā legū reuerētia poposc̄rat decreuit
sent. Sed et de obseruatione palche antiquū
canonē p̄ quē nulla de reliquo uarietas ori
retur eccl̄iis tradidissent. oibz rite dispo
sitis eccl̄iarū pax et fides in oriētis atqz
occidentis p̄tibz una atqz eadē seruabatur.

Per idē t̄p̄c helena constantini mater
seia incōpabili fide. religione atqz ac
magnificētia singlari. Cuius uō cōsta
tinus cū esset filius ut crederetur diuīs
amōnita uisioibz iōsolimā petit atqz
ibi locū in quo sacrosanctū corpus xpi pa
tibile affixū pependerat ab incolis p̄qui
rit. Qui idcirco ad inueniendū diffici
lis erat. q̄ ab antiquis p̄secutoribus sy
mulachrū in eo ueneris fuerat defixum.

ut si quis xpianoru in loco illo xpm adora
re uoluisset uenire uideretur adorare. Et ob
hoc infreques. et pene obliuioni datus fuerat
locus. Sed ut cu hup diximus religiosa feia
passet ad locu celesti sibi inditio delictum
cuncta ex eo, pphana et polluta deturbans
in altu purgatis rudibus tres confusi or
dmis repit cruces. Sed obturbabat reple
muncis leticiam uniuscuiusq crucis in
discreta ppietas. Aderat quide et titulu
ille qui grecis et latinis atq hebraicis lris
a pilato fuerat conscriptus. Sed nec ipe
satis euidenter dñici prodebat signa pa
tibili. hic ia huane ambiguitatis mctu
diuinu flagitat testimoniū. Accidit mead
urbe pmariam quada lori illig feiaz graui
egritudine confecta seminece iacere. Mach
arius pde tpe ecclie illius epc erat. Is ubi
cunctantem regina atq oms pit qui aderat
uidet. afferte. huc inquit totas q repte sunt
cruces. et que sit q portauerit dnm nunc
nobis ad apiet deus. Et ingressus cu regi
na pit ad eam que decubebat defixis ge
nibus huiusmodi ad deum precem fudit:

G Vdne qui punigenitu filiu tuu salute
generi huano p passionē crucis coferre
dignatus es et nūc in nouissimis tpibus
aspirasti cor ancille tue pquire lignu btm
in quo pependit nra salus onde euidenter

ex hñs tribus que crux fuerit ad dñicā glām
 uel que extiterint ad seruale supplitiū. ut hec
 mlt̃ q̃ semiuuua decūbit statim ut ea lignū
 salutare contigerit a mortis ianua reuocetur
 ad uitā. Et cū hoc dixisset adhibuit p̃mōnā
 ex tribus. et nichil p̃ficuit. Adhibuit sedām
 nec sic quide aliquid actum est. Ut uero ad
 mouit tertiā repete adaptis oculis mulier
 cōsurrexit et stabilitate uirū recepta ala
 cror multo q̃dū sana fuerat tota domo
 discurre et magnificare dñi potetiam
 cepit. Sic euidenti iudicio regina uoti
 compos effcā templū m̃ificū in eo loco
 in quo cruce reperat. regia ambitione con
 stituit. Clauos quibz corpus dñicū fuit
 affixū ptat ad filiū. Ex quibus ille frenos
 composuit quibz uteretur ad bellū. Et ex alijs
 galeam nichilomin⁹ belli usibz aptā saturar
 masse. Ligni uero ip̃i salutaris p̃te detulit
 filio. p̃te uero techis argenteis conditā de
 reliquit in loco. Que etiā nūc ad memoriā
 sollicita ueneratione seruatur. Reliquit &
 hoc iudiciū religiosi ad regiā uenerabilis.
Virgines quas ibi reperit multasse ad prādū
 et tāta deuotione curasse dicitur ut indig
 nū credet si famulorū uteretur offitijs. Sed
 ip̃a manibus suis habitus famule suarū ta
 cibū apponet poculū porigeret. aquā manibz
 infunderet. et regiā orbis ac m̃r imperij fau
 larū & se faulā d̃p̃aret. hec q̃de iōsolis gesta

De clauibz crucis q̃
 fuerunt p̃mō.

Interea constantinus pietate fletus. fama
tas gothos. aliasq; barbaras nationes. nisi q
uel amicitijs uel deditioe sui pace puenerat
in solo ppro armis edomuit. Et qto magis se
religiosius deo subiecerat. tanto amplius ei
deus uniuersa subdebat. Ad antoniū quoq;
pmū hēmi habitatorē uelud ad unū ex pphs
lias suppliciter mittit uti pro se et liberis su
is dno supplicaret. Ita nō solū meritis suis
ac religione mris. sed intercessione scōrum
comedabilem se deo fieri gestiebat. Sane
qm̄ tati uiri antonij fecimus mētionem.
de uirtutibz eius atq; institutis et sobrietē
metis et in solitudine uita degēs usus solū
mō consortio fuerit bestiarū. et demonibz
et ebrios agens triūphos placuerit deo supra
cūctos mortales. Vtiq; institutionis sue pēla
ra usq; in hodiernū monachis exēpla reliquit.
uolentem me aliq; exponē ille libellus exclu
sit qui ab athanasio scriptus etiā latino ser
mone editus est. pp̄ qd̄ nos omīssis hīs que
ab alijs iam dēa sunt ea mēmorabimus que
q̄uis gestorū contineat fides ab hīs tñ qui
longe positi sunt obscurior fama subtraxit

In ea diuisione orbis tēe q̄ ad p̄dicādū
uerbū dei sorte p̄aplos celebrata est cū
aliē alijs prouēit obuenissent. thome p̄thia
et matheo ethiopia. eiq; adherēs cūterior

india. bartho dicitur forte decreta. In qua
 pchiamq; mediam. Sz longo intior tractu
 india ultior iacet. multis uariisq; linguis
 et gentib; habitata. Quā uelut longe remota
 nullus aplice pdicationis nomē impresserat.
 Quae tñ tñpib; constantini tali quadā ex causa
 scia fidei pma suscepit. Methodorus quidā
 phs inspiciendorū locorū et orbis pscrutā
 di grā ultiorē dicitur indiā penetrasse. cō
 ex imitatus metropius quidā tyrius phs
 fili ex cā adire indiā uoluit hñs secum
 duos puerulos quos libetalib; lñs upote
 ppinquos mstruebat. Quorū unus qui eāt
 iunior edilius alt' frumētius uocabatur.

Igitur pūlis et in noticiā captis hñs quibus
 aīo pascebatu cū phs redire cepisset. aq
 ul cetorū nātorū cā. ad ptū quēdam na
 uis q̄ uehebatur applicuit. Moris est mibi
 barbarorū ut si qñ sibi fedus cū romanis
 turbatū nūctiauerint uicine gētes. omēs
 qui apud eos ex romanis mūcti fuerint in
 gulentur. Inuaditur nauis phi. cūcti cum
 ipō pit' pīmūtur. Pueruli repti sub arbore
 meditates et lectiones suas pantes barba
 rorū miseratione seruati ducuntur ad regē

Horū ille alterū rediit sibi pīcernā fecit
Frumētio ubi quē qñ pspicere cōprehendat
 et prudentem rōes suas serinia q̄ cōmilit
Ex quo et in honore magno apud regē hñi
 sunt. At uero moris rex uxore cū puulo

filio regni reliquit heredem. Adolescentibus
autem quid uellent agendi dedit liberam
uoluntate facultate. Quos tñ regina supplici-
ter exorat tāq̃ que nichiliet in toto regno fi-
delius ut secū usquequo adolescēt filio regē-
di regni sollicitudine p̃tinentur. Et p̃cipue
frumētius. cuius prudentia ad moderandū
sufficeret regnū. Nam alius fide pura et
sobriam mētem simpliciter exhibebat. Idq̃dū
ageret et regni gubernacula frumētius hiet
in m̃ibus deo mētem eius et aīos instigā-
te requirere sollicitus cepit. si qui m̃t negotia-
tores romanos xpiani essent et p̃tate maxiaz
dare ac monē ut cōueticula p̃loca singula fa-
cerent. atq̃ romano ritu orōis cā confluent
Sed et ipse multo magis eadē facere. Et ita
celos cohortari et b̃nficijs mutare. Presta-
re q̃tqd̃ opportunū fuisset. loca edificijs ali-
aq̃ neciā p̃bē et om̃ino gestare ut xpianoz
mibi semē exurgeret. Sed cū adolescentulus
regius puer cuius p̃curationē regni gē-
bant. expletis atq̃ et ex fide traditis multū
licet detinentibz et rogantibz ut manerent.
regina uel filio. ad orbem tñ ñm̃ denuo re-
uertuntur. Et edilio festinate t̃p̃rū pentes p̃p̃i-
quosq̃ reuifere frumētius alexandriam p̃-
git. dicens equū nō esse occultare opus d̃m̃
cū. Igitur rem om̃ez ut gesta est exponit. ep̃m
āmonet ut p̃uideat uirū aliquē dignū. quē
congregatis iam plurimis xpianis et ec-

T cleſijs conſtructis in barico ſolo epm mittat.
 um uero athanaſius nā is nup ſacerdotiū in
 ſulcepat attetiū et ppeſius frumēti dca gelta
 q̄ conſiderans in concilio ſacerdotū ait Et
 quē aliū inueniemus uirū talē in quo ſit ſp̄s
 dei in ip̄o ſic nre qui h̄ ita poſſit implere Et
 tradito ei ſacerdotio redire eū cū dñi grā
 unde uenāt iubet. Qui cū ep̄s prexiſſet ad
 indiam tanta ei data eſſe a deo uirtutū grā
 dicitur ut ſigna p̄u aplica fierent et m̄i-
 nitus nūis barbarorū conuerteretur ad fide.
 Ex quo indie p̄t̄z et ppl̄ xp̄ianorū et eccl̄ie ſc̄o
 ſunt et ſacerdotiū cepit. Quenōs ita gelta
 nō oppmone uulgi ſed ip̄o edilio p̄t̄y p̄l̄io
 poſtmodū ſc̄o qui frumēti comes p̄us fuerat
 referente cognouimus.

D E idem t̄p̄e etiā hyb̄rorū gens q̄ ſub axe
 pontico iacet uerbi dei federa et fide
 futuri ſuſcipit regni. Sz hui⁹ tanti boni
 p̄l̄titū cauſam mulier q̄dam captiua q̄
 apud repta cū fidele ſatis et ſobriā ac
 pudicā ducebat uitam. totisq̄ diebz ac
 noctibus obſecrationes deo puigiles ex
 hibet in am̄inatione ip̄a rei nouitas
 barbaris cepit. Et qd h̄ ſibi uelit curioſi
 uſ p̄quirebant. Illa ut reſeret ſimpliat
 xp̄m ſe deū hoc ritu colere fatebatur. Nich̄
 ex hoc amplius barbari p̄ nouitate nōis m̄i-
 rabantur. Verū ut fieri ſolet ip̄a p̄ſeuantia

curiositatem quandam mulierculis inferebat. si quidem molumentum ex tanta deuotione capetur. Moris apud eos esse dicitur ut si puulus egirotet circūferatur a mīe singulas domos quosq; si qui expti aliquid remedij nouit conferat laboranti. Cumq; mlti qdā puulū suū p omīs cūtulisset ex more ne aliquid remedij cūctas domus lustrando cepisset uenit etiā ad captiuā. ut siquid sciret ondet. Illa se hūani quide remedij nichil scire testatur. Deū tñ suū xpm quē colebat dare ei despatam ab hoibus salutē posse confirmat. Cūq; cilitio suū puulum supposuisset atq; ipa desup orōz fudisset ad dñm sanū mīi reddidit infante. Sermo deferitur ad plures. sciq; fama magnifici usq; ad aures regie plabitur. Que dolore quodā gūssimo corporis afflictā desperatione maritā erat. Rogat ad se captiuā deduci. Illa ire abnuat ne plūmeret amplius alid q̄ sexus sinē uideretur. Ipaz se reginā deferri ad captiue cellulam iubet. Quā sūt sup cilitiū suū posita inuocato xpi nōie continuo post pce sanā et alacrie fecit exurgere. xpm q; esse deū dei sumū filiū qui salutē hāc contulerit docet. Cumq; quē sibi auctore sue sciret esse incolunitatis et uite comonet inuocādū. Ipā nāq; esse qui et regibz regna distribuit et mortalibz uitā. At illa cū leticia domum

regessa marito pcontanti causam tam
 subite sanitatis apuit. Quicq; cū pro salute
 cōiugis letul mlti munera deferri iuberet
 illa horū inquit o rex nichil captiua digna
 tur. Aurū despiciat argētū respuit. ieiunio
 quasi cibo pascitur. hoc solū ei muneris
 dabimus. si cū qui me illa inuocate sana
 uit xpm. deū colamus. Ad hoc tunc rex
 segnior fuit et interim distulit. sepius li
 cet ab uxore cōmonitus donec accidit q̄
 dam diē uenante eo in filiis cū comitibz
 suis obscurare depressissimis tenebris di
 em et p̄tete noctis horrore luce subducta
 cecis itex gressibz denegari. Alius alio diu
 ex comitibz obseruant. Ip̄e solus deplissima
 obscuritate circūdatus quid ageret quo
 se uerteret nesciebat. Cum repente anxio
 salutis desperatione aīos cogitatio talis as
 cendit. Si uere deus est xpc ille quē uxo
 ri sue captiua p̄duxerat. nūc se de hīs te
 nebris libet ut xpm ex hoc obmissis cōbus
 coheret. Illico ut hñō dū ūbo sed sola mēte
 denotat. reddita mundo dies regē ad urbē
 pducit incolumē. Quicq; regine rē protinus
 ut gesta est pandit. Guocati iam q̄ captiua
 et colendi ritū ut sibi tradat expolit. Nec
 se ultra aliū deū quam xpm ueneratur
 esse confirmat. Adest captiua. edocet deū
 xpm supplicanti ritū uenerandi q̄ modum.
 inq̄tū de hīs ap̄ire fas fēre erat pandit

f
i
fabricari tamē eccliam monet. fōz q̄ describit
igitur rex totius gētis p̄p̄ couocato. rē ab initio q̄
erga se ac reginā gesta fuat exponit. fideq̄ e
doctus et nō dūm initiatus in sacris sit sue
gētis ap̄ls. Credit uiri prege. fete preginam
cūctiq̄ idē uolentibz ecclia instruitur. itat
et eleuato iā p̄niciter murorū ambitu t̄p̄ce
rat quo colūpne collocari debent. Cūq̄ ex
ta p̄ma uel scdā uetū fuisset ad t̄ciam cō
suptis oibz machinis et boum hominūq̄ ui
ribz. cū mediā iā in oblicū fuisset erecta. et
ps reliq̄ nullis machinis exigeretur. repe
titis scdō et tertio. ac sepius uiribus nec loco
quidē moueri attritis omibz potuit. Admi
ratio erat totiū ppli. regis aīditas ebescbat.
Quid fieri debebat oibz sibi latebat. Ez cū mē
uentu noctis om̄s abcessissent. cū tiq̄ mor
tales et ip̄a op̄a cessarent captiua sola in
oxoe p̄noctans mansit int̄secus. Cū ecce
matutinus et anxius cū suis ingrediens
rex uidet colūpnā quā tot machine ac tot
ppli mouere non quauerant erectā et supra
basim suā librate suspensā. nec t̄n s̄ q̄tū uir
pedis spatio matre pendētem. Tum uō om̄s
ppli cōtūetes et magnificantes deū uerā esse
regis fidem et captiue religionē presentis
miraculi testimo p̄ibet. Ecce miratibus
adhuc et stupetibz cūctis. in oculis eorū
sensim supra basim suā nullo cōtingete co
lūpna deposita sūma cūlibatōne colēdit

Post hoc reliquus nris colapnariū tanta facili-
tate suspensus est ut om̃s que sup̃fuerant ip̃a
die collocarentur. Postea ubi q̃ ecclia magni-
fice constructa est et ppli fidem dei maiore
ardore s̃tebant captiue monitis ad impa-
torem constantiniū totius gentis legatio mit-
titur. Res gesta exponitur. Sacerdotes mittē
iubetur qui ceptū erga se dei munus implet.

Quibz ille cū oī gaudio et honore transmi-
sis multo amplius ex hoc letatus est quā si
incognitas romano impio gentes et regna
iūxisset. In nobis ita gesta fidelissimus uir
bacurius gentis ipius rex et apud nos do-
mesticorū comes cui summa erat cura et reli-
gionis et ueritatis exposuit. Cū a nobis cum
palestini tūc limitis dux in ierosolimis satis
unanimit̃ degeret. Sed ad ceptū redeamus.

Postea quā religiosi principis ñr helena
sumus romani regni honoribz affecta
ex hac luce discessit. constatia tūc licini de-
relicta fr̃is augusti solatijs utebatur. huic
accidit p̃lbr̃m quendam uenire in notitiā
latenter p̃tibz arrii fauetem. Sed is p̃mo nich̃
oīo de h̃is apud sorore principis aperire.

Vbi uero mliam familiaritas copiā tribuit.
paulatim sermone cepit aspergere inuidiam
dicens artio generata. et pro similitudinibz
puatis ep̃m suū rē contētiōse exagitauisse
emulationis stimulo confixū. qd̃ arrius

vacat

apud plebē satis carus hētur. hec atq; huius
modi alia frequētius fugiēs aīos constatiōe
suos efficit. Que cū die quadā iam obitā
uisitaretur a frē atq; ab eo blande religio-
seq; complecteretur. extremā dicitur ab eo
grām poposcisse ut p̄sbitēū infamiliaritate
reciperet. et que sibi ab eo prospere et salubri-
ter suggererentur audiret. Se quidē iā exclu-
ce discedētem nichil curare. pro fr̄is uō sta-
tu esse sollicitā. ne forte pro inocētū penis
regni sui patētur excidiū. Quibz ille mo-
nitis a sorore susceptis. et fidele pro sue-
gmane sollicitudine credēs. accommoda-
uit auct̄ p̄sbit̄o. Et interim accersiri de rex
ilio arriū iubet. ut quēadmodū de fide
sentiret exponeret. Tū ille fidē cōsēpsit. que
nō quidē sensum n̄m tū uerba n̄a cōtinē
professionēq; uideretur. Miratus quidem ē
impator. et putauit unā eandēq; in ip̄ius
et concilij dudū gesti expositionē suā
contineri. Tamē in nullo relaxat animi ui-
gorem. Sed rursus eum ad cōcilij remit-
tit examen. Qm̄ quidē ad dedicationē uero
solimorū ex oī orbe coire sacerdotes inuita-
bantur. hec ad eos de noīe eius scribens. ut
si expositionē fidei eius probaret. et eū ul̄ in
uidiam ut assererat. tū circūuētū dinoscet-
rent. ul̄ nūc ab errore correctū clementi
exga eū iudicio uterentur. Qndo quidem
tanta fuerit concilij moderatio. ut nō ip̄lo-

nā eius. sed in dogmatū eius prauitate fuit
 lata snia. si tñ et epi eius. si tñ et epi eius al
 lexandri accomodaretur assensus. Sed abhñs
 quide qui pmo ceptis eius fauetes cū simu
 latione subseperant. facile recepit. Cū
 uo alexandriam prexisset. ibi omē eius fū
 stratur inceptū. Qm quide doli apud ig
 norantes locus est. Scientibz uero doli mten
 dere nō aliud est quā risum mouere. Intēa
 dū h apud alexandriam frustra agitant.
 uenerabilis augustus costatinus in subur
 bana uilla nichomedie tricesimo et primo
 imperij sui anno. defunctus est. liberis de
 successionē romani orbis testamēto hedi
 bz scēptis. Quo in tpe qm qdē constatius
 cui orientis regnū decreuerat. presens nō
 erat dicitur q̄ secreto accessit p̄brm que
 a sorore comedatū sup̄diximus et ex m
 familiariter habitū tradidisse ei testamē
 tū qd̄ sepleiat. et obtestatus sub sacrame
 to ne ulli nisi constatio cū uenisset iman⁹
 traderet. Cui etiam q̄ eunuchi qui in erat
 in palatio fauebant ad tpe mēditio de tpio
 suppresso usq̄ ad constantij presentia multā
 noua tēptantibus oppllis res statue integē
 queq̄ mansere. Cum uo constantius adfu
 isset depositū p̄br restituit. Cui⁹ bñficij
 impator regni cupidus. ita ei deiunctus
 est ut eum impare cūctis ambiret. et
 ab illo sibi impari equanimiter patētur.

Constantij morit

Ex quo cuncta sibi impante cepit de arrii
restitutione suggerere. Et nolentes acquiesce
sacerdotes uti cogeret persuadere.

A tempestate apud alexandriam alexan
der in ierosolimis maximus confessor
apud constantinopolim eque alexander ut
athanasij in scriptis compertus sacerdotio
fungebantur. Sed et eusebius qui apud
nicomedia erat. de cuius subscriptione si
mulatione in subscribendo. Supradiximus.
amplā comoditatem tuius nactus et p
cipis p pbrm familiaris effectus reuoluere
oia atq; in irritū reuocare concilij gesta
molitur. Ariū nequaquā apud alexadri
am comorātē uenire fecit. et imperialib; e
dictis conciliū denuo constantinopolim co
uocari. Quo cōuenient illi maxie qui ar
riū atq; eusebiū sectabantur. Quicq; secū
cū alexandro cōgressi uti arriū susciperet
Nec tñ aliquid profligātes. ab iniurijs quide
eius tempabant. Adulterinū certamē eide
statuentes denūctiant. ut autē ipm arriū
suscepit. aut si retineretur se ecclia pulso.
et in exiliū truso. ab alio eū suscipiendū so
ret. Tūc ille noctē q̄ ad constitutā interat
diem. sub altari iaces atq; in orōe et mla
crimis totā puigilem dicens. eccliam
& causam dño comedabat. Cūq; lux ex
orta fuisset. nec tñ alexander ab orōe

cessaret. Et eusebius cū suis cūq; uelud
heretici belli signifer domū arrii matuti-
nus ascendit eūmq; p̄p̄e seq ad eccliam iu-
bet. protestatus q̄ alexander nisi p̄ferens
cedet loco.

Igitur om̄ summa expectatio q̄ uel al-
lexandri p̄secutiōtia uel eusebrii ar-
rii q; instantia declinaret. Cumq; cūctoꝝ
animi essent in tali reexpectatione suspesi
arrius ad eccliam p̄gens. ep̄orū et p̄p̄loꝝ
frequentia constipatus. hūane necessitatū
causa ad publicū locū dedinat. Ubi cū
federet intestina eius atq; oīa uiscera in
secessu cuniculū defluxere. ac tali in loco
dignā mortē blasphemie et fetide mētis
exsoluit. Qd̄ postea quā in ecclia nūciatū
est eusebio atq; hīs qui una secū sc̄m et ino-
cētē uirū alexandriū de arrio recipiendo
fatigabant. sup̄ati pudore et ad opti cōfusi-
one discedunt. Tūc completus est sermo ad
glām dei quē in orōe sua alexander ad do-
minū p̄clamauerat dicens. Iudica dñe inter
me et eusebrii minas et arriū. Sed h̄ ad p̄sēs
paululū pudoris habuere. Cūuenientes
uō in se heretici ueriti ne forte sic res ge-
sta est ad impatore constantiū puemisset
nō solū a p̄fidia eorū in qua callide ueritō
tenebatur abscederet. uerū et in auctores
deceptionis uerius aliquid et regia aucte

Myrrulest mort m̄

deceperet componit p̄ eunuchos quos iā in
p̄fidia deceptos tenebant uti de arij morte
impator quā fieri posset. compolite et cōter
nosceret neq; aliquid quo dei uindictam
indicare uideretur audiret Quibus ita ge
Rtis de causa fidei ut cepant p̄secutur.

Ligitur apud alexandriam defuncto alex
andro athanasius suscepit sedē Qu
esset idē uir acris ingenij et in ecclesiasticis
officijs a p̄me uigilans satis iā tūc hēticis i
notuerat cum ad cōciliū nichenū cū ep̄o suo
sene alexandro uenerat Cuius suggesti
onibz hēticorū doli ac fallacie uigilant de
tegelantur Statim ergo ut eū ep̄m sc̄m cog
nouere rati id qd̄ res indicabat sua negotia
p̄ illius sollicitudinē nō facile processura
oibz modis querere aduersus eū machinas
deceptionis putabant Verū nō michi absq;
ordine uidetur pauca de huius uiri ori
gine sup̄ repetē et cuius a puero instituti
onis fuerit sicuti ab hīs qui cū ip̄o uitā
dixerant accepam memorare Tēpore q̄
apud alexandriā petri m̄ris diē alexā
der ep̄c agebat cū post expleta sollepnia
cōuenturos ad cōuiuiū suū c̄licos expec
taret in loco mari uicino uidet eminus
puerorū sup̄ ora maris ludū mutatiū
ut fieri solet ep̄m atq; ea que in ecclesijs
gerimos est Sed cū m̄tetius diutino

pueros inspectaret uidet ab hñs geri quedā
 etiam secretiora et mystica. Perturbatus il-
 lico uocari ad se clericos iubet atq; eis qd
 eminus ipse uideret ostendit. Tum abire eos
 et ophensos ad se pducere om̃s pueros iubet
 Cumq; ad esset quis excludus. et quid egisset
 et quō pcontatur. Illi ut talis habet etas pa-
 uidi negare pmo. Dem̃ re gestam pordine
 pandunt. Et baptizatos alē esse quosdam
 cathecuminos confitentur. pathanasii.
 Qui ludi illius pueilis ep̃c fuerat simulatus.
 Tum ille diligenter inquirens ab hñs qui
 baptizati dicebantur. quid interrogati fue-
 rint. quid ue responderint sit ab eo quid
 interrogauerat. ubi uidet scdm religionis
 nr̃e ritū cuncta constare. collocutus cū
 concilio dicorū statuiste dicitur illis qbus
 integris interrogantibus et responsionibus
 aq̃ fuerāt infusa itari baptismū nō debere.
 sed ad impleri ea que a sacerdotibus mos est
 Athanasii uero atq; eos quos ludus ille uel p-
 sbros hr̃e uisus fuerat uel ministros cōuoca-
 tis pentibz sub dei obtestatione tradit ecclie
 sue nutriendos. Puo autē tempore exacto
 cū anotario integre et a grammatico suffici-
 enter athalius fuisset instructus continuo
 tamq̃ fidele dñi cōmedatū a pentibz restituit
 sacerdoti ac uelud samuel quidam in templo
 dñi nutritur. et ab eo pgente ad pres̃ iteritate
 bona ad portandum post se ephot sacerdotale

diligatur. Sed huius tanti in ecclesia profundi
integritate agones fuerunt. ut propheta uideatur
domum esse illud quod scriptum est. Ego enim ostendam
illi quanta oporteat eum pro nomine meo pati. In his
etiam persecutiones pene uniuersus conuulsiuit
orbis. et commoti sunt principes terre. gentes. reges.
exercitus coierunt aduersum eum. Ille autem
diuinum illud conseruabat eloquium dicens
si consistat aduersum me castra non timebit
cor meum. Si insurgat in me prelium michi
ego sperabo. Verum quoniam tanta actalia eius
gesta sunt ut magnitudo quidem rerum nichil
me potius patiatur. multitudo uero gestorum
quod plima cogat obmittere incerto estuat animus
dum deliberare non ualet quid teneat quid ob
mittat. Et ideo pauca nos que ad rem pertinet
reliqua eius fama narrauit sine dubio.
minora uero nuntiatura nam quod addere possit
inueniet.

Ligitur ubi constatius orientis regnum se
cuius obtinuit constantino fratre non longe
ab aquileia apud aliam flumini a militibus
infecto constans utriusque generis occurrentem
latius industrie gubernabat. Nam constantius
natura et animo regio dum primis illi regni
sui fautoribus satis indulget. per eunuchos
arte in perfidiam decipitur a pueris sacerdotibus
et in toto satis studio prius eorum contentio
nibus obsecundat. Sed illi ueteres ne forte

adeundi regis copia qñz fieret athanasio
et p eundem ueritatis fidem quā diuertebant
scdm scripturas edoceretur cōmodis insimulare
tum apud pñcipem et uelud om̄m scelexum
ac flagitiorū reum aggrediūtur exponere.
usq; quo hūai corporis brachiū loculo dela-
tum impatori ostendunt. qđ ab athanasio
exsilium magice artis grā de arsenij cucūda
corpore confirmabant. Sz et alia q̄ plima ē
minola fil et flagitiola cōponūt.

Oribus ex causis impator iuberet eduo-
cato cōcilio athanasium condemnari.
Idq; apud tyriū. misso elatere suo ex cōtibus
uno adnitete quoq; archelao tunc comite
orientis. nec nō et eo qui phemicem punitiā
gubernabat. congregari iubet. eo deducitur
athanasius. Loculus cū hūano brachio cir-
cūfertur. inuidie horror nō solū religiosas
sed etiā uiles aīas puadit.

Ite arsenius cuius brachiū dicebatur
exsilium lector aliquñ athanasij fuerat
ob culpā correctionē ueritus frequentie sese
subtraxerat. Cuius latebras oportunas
sibi ad huiusmodi comētum flagitioli ho-
mīes rati initio compositi criminis occultatū
eū apud quēdā quēfidissimā scelexibus
suis crediderāt retinebant. Puenit tamē
ad hunc in latebris positū quid suo noīe

cuminis mteraretur athanasio. Et siue eū
ipā hūitatis contemplatio siue diuina p-
culit puidencia clam pnotis silentiū euades
claustris euanigauit tyru. Et p die quā cau-
se dicende adesset ultimus dies athanasio
se se arlenius obtulit. et que se retū gestarū
series hiet edocuit. Ille domi esse hoīem nec
mnotescere cuiq de eius presentia iubet. In-
terea conciliū cogitur in quo aliquāti con-
cinnate calūpnie conscii. omīs pene infenso
aio aduersū athanasii puidicato qz conue-
nunt. Pudem tpe panpnusius confessor de
quo supra memorauimus aderat atha-
nasilij innocentie conscius. Is cū uidisset
maximū iōsolimorū epm qui una secū
effosso oculo et poplite succiso confessor exti-
terat. Verū pro nimia simplicitate nichil de
sacerdotū scelere suspicante confedisse cum
cetis quos factionis macula sociauerat me-
diū confessū adire nō ueritus. Te inquit o
maxime cū quo michi unū atqz idē confes-
sionis insigne est cū quo michi pit mortā-
le lūmē effossū clariore diuini lūmīs con-
ciliauit aspectū. te in quā nō patiar sedē
in concilio malignatū et cū iniqua ge-
rentibus introire. Iniecta qz manu eleuās
eum de medio eorū ac de singulis instru-
ens. ppetua de hinc athanasio cōione soci-
auit. Sed interim causa dicitur pma int-
ducitur accusatio mulieris cuiusdam

que se diceret aliqui hospitium recepisse. et ab
 eo noctu nichil suspicantem uim corrupti-
 onis esse ppeham. Introduci ad hec iubetur
 athanasius. Ingressitur cum thimoteo presbryo
 suo cuiusq; monet ut postea quam mli dicendi fi-
 ne fecisset se taceat ipse ad ea que dixerat
 responderet. Cumq; mli ea q; docta fuerat
 porasset. thimotheus conuersus ad eam.
 uere inquit mulier ego mariti apud te ali-
 qn aut uim tibi ut afferis feci. Tum illa
 ut mliu se taliu proacitas ht oburgas
 thimotheu. tu tu inquit michi uim fecisti.
 Tu in illo loco comaculasti castitate mea.
 Sil conuila ad iudices obtestari fide dei
 cepit. uera se dicere. Tu omis ridiculosis
 pudor hie cepit q; ta facile tacete eo factio
 compositi criminis patuisset. Nec tñ pmissi sūt
 iudices hie de mli qone. unde h. iul. pps
 aut quo fuisset aptata calupnia. Qm iudi-
 candi libertas pene accusatoris erat. hinc tñ
 situr ad aliud crimen pfectu facinus scdis
 mauditū. hec est inquit ubi nemo possit
 uerborū pfigijs decipe ocul. Agitur. Verbis
 cessantibus brachiū hoc te aiunt atha-
 nasi excilum accusat. hec est arsenij dex-
 tera quā tu quo. uel ad quos usus excidis
 indicato. Tum ille. quis enī uim arseniū
 nouerat ut hac ipis esse dextera cognos-
 catis. Et surrexerūt aliquanti qui se di-
 cerent optime scisse arsenium. Is in qbz

nōnulli erant absq̃ consētia factionis. Orat⁹
de hinc a iudicibz athanasius ut hōiem suū
quē negotiū deposceret iubeant introdu
ci. Cūq̃ introducturus esset arsenius ele
uato eius uultu athanasius concilio et iu
dicibz ait. hic est arsenius. Et eleuās eius
nichilomin⁹ dexteram. hec inquit dextera
etiam eius. hec est etiā sinistra. hec autē
manus q̃ isti offerūt unde sit uos requirite?

Tum uelud nox quedā et tenebre acculato
rum oculis infuse quid agerēt quo se dīte
rent nesciebant. Ip̃m etenim esse arseniū
testes qui paulo ante scire se dixerant co
firmabant. Verū q̃ nō iudicandi sed oppu
mendi hōis causā conciliū gerebatur. fia
gor om̃i rep̃te attollitur magū esse athana
siū et decipe intrusiū oculos. acclamatur
nec debere ullomō ultra talem hōiem uiuē
f. cōq̃ impetu suis cū manibus discerpere p̃ant
Sed archelaus qui cū cetis ex p̃cepto imp̃is
concilio p̃sidentabat. ereptū eū de discerpētū
manibz p̃ occultos exitus eduxit. ac fuge
q̃ solū posset salutē monuit cōmendare
Conciliū tñ rursū cōueniēs tāq̃ si nichil
ōio de p̃hensum fuisse. ut confessū de m̃tēp
tatis criminibus athanasia condemnaret
Et gesta in hūc modū ficta porbe terre m̃tē
tentes. ad scelēis sui consensum imp̃ie
cogente ceteros ep̃os pepulerunt.

Athanasius iam toto orbe profugus agitur athanasius nec ullus ei tutus adlatere suspicatus locus. Tribuni ppositi comites exercitus quoque ad inuestigandum eum mouetur edictis impialibus pmissa delatoribus pponitur. si quis inuenerit maxime si imminuta captum certe athanasium detulisset. Ita totis regni uiribus fuit aduersus eum qui cui deus aderat contabatur. **I**nterea .vii. continuis annis ita latuisse fertur in lacu cythere ne non hntis aqua ut solem nunquam deuit. Sicut p ancilla que sola conscia dno officinis qui ei latere pbeuerat uidebatur in dei spu ad monitus ipsa nocte qadeu cophedodum cum iudicibus uenirebatur. post annos .vii. emigravit ad alium locum. Ita illi qui uenerant frustrati omnes q in fugam uerbi de ancilla ut falsa indice penas sumunt.

Utrum ne graues alicui latere sue fierent et occasio calupnie in nocetibus quereret. nichil sibi ultra iam tutum in constantij regnum plumes ad constantis ptes pfugus abscedit. **A** quo satis honorifice religiose q susceptus est. **Q**uicq casus eius quas fama comperat diligenter cognitas scribit ad fratrem pro cetero se copexille q sacerdos dei sumi athanasius inuolte fugas et exilia paterebatur. hunc itaq recte facere si absq ulla molestia loco suo restitueret. Si id nolens sibi curae futurum ut ipse adimplet reg-

eius initia penetrans et penas dignissimas
de auctoribus sceleris sumens. Quibus scriptis p-
territus constantius q̄ posset facere ea que mi-
mitabatur. conscius erat frēm simulata be-
nignitate ultro uenire ad se athanasium iubet
et leui increpatione p̄structū ad ecclias suam
p̄mittit ire securū. Admonitus tamē impi-
us ab impijs consiliarijs. nō est inquit mag^{us}
athanasij qd̄ ep̄i poscūt de te ut una ex mul-
tis q̄ sunt apud alexandriam ecclias co-
cedis pplis eorū. qui tibi cōcare nolūt. Tu
ille deo sibi suggerere patū in tpe consiliū
rept. Et quid est inquit impi-
us tibi liceat denegare. qui p̄tate habes om̄
iubendi. Sed vñū est qd̄ oro. ut mea quoq̄
petiti uinculā ad mitas. Cūq̄ se oīa uellet
q̄uis essent difficulta. p̄mitteret p̄staturum.
si hoc unū cederet libens athanasius. hoc
est q̄ rogo ut q̄ etiā hic nā apud antioch-
iam res agebatur. sunt nū ppli quibz isti cō-
municare nolunt. unā eis tenē concederes
eccliam. Equissimū uideri et ualde p̄stādū
letus sponndit impator. Sed cū re detulit
set ad eos quorū consilijs utebatur neq̄ ibi
se uelle accipe eccliam. neq̄ hic dare respōdet.
quia plus sibi singuli quā absentibus cōsule-
bant. Ita impator amīatus eius pruden-
tiā p̄pare otius. suscipiēdā suā eccliam
iubet. Sed cū magnēti scelere. impator cō-
stans regno simul et uita fuisset exemptus

rursum in athanasium uetus illi incitatores prin-
 cipis odia resuscitare ceperunt fugatoq; de ec-
 clesia in loco eius georgium quendam phidie et i-
 manitatis sue locum mittunt. Nam prius quendam
 georgium miserant. Rursum fuga rursum late-
 bre et edca aduersus athanasium principis p-
 omem locum ponuntur. p-mia et honores delato-
 ribus pollicentia. Ipe q; cu ob uindictam ne-
 cis fiamine regnumq; recuperandum ad occi-
 detis ptes uenisset. et extulso tyranno reg-
 solus arte potuerit fatigare occidetales
 ep-os et p-deceptione ad consensum arriane
 hereseos cogere aggreditur. athanasius prius
 condemnatione pmissa et uelud obicis
 ualidissimi obiectione sublata.

O hoc apud mediolanum epoum conci-
 lio conuocatur ples decepti. Dionisius
 uero eusebius. paulinus. rodanus et luci-
 fer. dolu esse in negotio, pclamantes asse-
 relq; q; subscriptio in athanasium no aliam ob
 causam q; deferende fidei moliretur. mexi-
 liotusi sunt. Hjs etiam hylarius adiungi-
 tur. Ceteris uel ignoratibus uel no crede-
 tibus fraudem.

Sed tali consilio gestu fuisse negotium
 rei exitus docet. Illis namq; de medio
 sublati continuo synodus apud arimi-
 num congregatur. Ibi sedm ea que orieta

les apud seleutiam composuerant callidi ho-
nes et uersuti simplices etiā impitos occideta-
liū sacerdotes cucūueniunt hoc modo, ppon-
do. Et si quē magis colere et adorare uellet
hō ulion an xpm. Illisq; uirtutē uerbi quid
hō ulion significaret ignorātibz uelud in
fastidiū quoddā et execrationē sermo duc-
tus est. xpo se credere nō homo ulion confir-
mantibus. Sic multorū pter paucos q sciē-
tes prolapsi sunt aī decepti contra ea q ppiēs
apud nicheā conscripserant uenientes. hō
ulion qī ignotū et a scripturis alienū sermo-
nem auferri de fidei expositione decernunt
cōonēq; suā hēticorū societate cōmaculat.
a tempestate facies ecclesie feda. et ad mo-
dum turpis erat. Non enī sic p̄us ab extnis
sed a ppijs uastabatur. fugabat alius. alijs
fugabatur. Et utq; de ecclesia erat. Ara nul-
quam. nec imolatio nec libamēta. preuari-
catio tñ et lapsus erat ac ruina multorum. Si-
milis pena sed impar uictoria. Sili cruce-
bantur sed nō sili gloriabantur. Quia dolebat
ecclesia etiā uilius casum qui impellebat ad lap-
sum.

Ligitur liberius qui post iuliu maru q̄
siluester p̄cellerat successore in urbe roma
p̄dem t̄pus sacerdotio fungebatur. in exiliū
traditur. In q̄ locū eius felix dyaconus suus
ab hēticis subrogatur. Et nō tā secte diuisi-
tate quā cōonīs et ordinationis cōhibe-

7
 tia maculatur. Ierosolimis uero cyrillos
 post maximū sacerdotio. confusa iam or-
 dinatione suscepto aliqui in fide sepius in co-
 munionem uariabat. Apud alexandriam
 uero georgius satis procatiter uir aptus epa-
 tum gerebat ita ut magis sibi uiris dū-
 di creditos fascēs quā sacerdotiū minis-
 trandum religiosi officij extimaret.

Apuđ antiochiam sane diuersis temporibz
 multa et ad modū confusa gesta sūt.
 Nam defuncto eudoxio cū multi diuersarū
 urbū epī ad illā sedē sūma ambitione nite-
 rentur ad ultimū meletū de sebastia arme-
 nie ciuitate contra decreta concilij illuc tñs-
 ferunt. Qui tñ ab ipīs uisū in exiliū trā-
 dūtur. q̄ contra oppinione iporū nō arrih̄
 mām fidē cepit in ecclia p̄dicare. Quem
 magna plebs ecclia depulsum secuta ab
 hereticorū societate diuellitur.

Interea cū aliqui etiā in semetip̄m p̄diues
 malitia defecisset sacerdotes et ppli qui ar-
 rio duce p̄mitus fuerant ab ecclia diuulsi
 intres denuo sectas p̄telq̄ finduntur. Hā
 illi quos paulo sup̄ius dixēramus nō acquies-
 centes eusebii ceterūq̄ simulationibus cū arrio
 exilio p̄tulisset. postmodū nec ipi arrio regres-
 so de exilio cōitare uoluisse rūt. eo q̄ simu-
 lata cōfessione cōcassē h̄ms qui de ipa suba

dei p̄is filiū confiterentur quāpi ea que p̄mo do-
curat arius ex nullis extantibus creatū et sc̄m
nō natū filiū satis liba seu potius impudeti
blasphemia consumabant. Q. et post illorū
obitū ethius quidam post ethiū ualidius
et latius asserbat eunomiū uix corpore et aīo
leprosus et intior extiorq; morbo regio corrupty
arte tñ dyalectica p̄potens plima contra fidem
mām scripsit et disputandi leges septatori-
bus suis dedit. A quo etiā nūc eunomiana
hēsis appellatur. Alius q̄ macedonius nōc
quē nris expulsis imo potius necatis apud co-
stantinopolim statuerūt ep̄m q̄ silem p̄i
filiū fatebatur licet sp̄m sc̄m eque ut ubi blas-
phemaret. Tame ab illis expellitur q̄ filia
et de p̄re etiā de filio predicaret. Neq; uō
nris iungitur a quibus de sp̄u diuisa senti-
ret. Ita pestifera illa bestia q̄ p̄ariū p̄mo
quali de mfernis extulerat caput subito tri-
formis apparuit. p̄eunomianos qui dicūt
p̄oia dissilem filiū p̄i quia nullo ḡne filis
possit esse sc̄ura sc̄ori. p̄arianos qui dicūt
silem quidē posse dici filiū patri sed largita-
te ḡre nō p̄petate nature inq̄ntū sc̄z potest
creatura creatori conferri. p̄macedoniā
nos qui dicunt quidē silem filiū p̄oia
patri. Sc̄m ubi sp̄m p̄i et filio nichil ha-
bere cōe. hec quidē m̄t illos ita gesta sūt
Sed sic detalibus scriptū est discissi sunt
et nō sunt copūcti. plurimi sane corū

qui uidebantur attetiorē uitā gerere et mōl-
taria p̄multa apud constantinopolim uicināq;
prouintias et epi nobiles macedonij magis
errorem secuti

Sed constantius impator dum iuliano
quē celare apud gallias reliquerat dig-
nationē augusti sponte sibi p̄sumēti armis
ire obuia parat. xx m̄. post occasum p̄cis
imperij sui anno oppido cilitie mopsocrie-
mis diem defunctus est.

Post quē iulianus p̄suptū p̄us dei nu-
tu legitimū solus optinet principatū
Is p̄mo uelud arguens p̄pera gesta constāij
ep̄os iubet de exilijs relaxari. post uero ad-
uersus mōs tota nocedi arte cōsurgit. In-
terim qui sup̄fuerunt epi. de exilijs relax-
antur. Nam liberius urbis rome epi con-
stantio uiuēte regressus est. Sed hoc utriū
acquieuerit uolūtati suē ad subscriben-
dum. an ad ppli romani grām a quo pro-
ficiens fuerat exoratus indulserit. pro-
certo com̄pto nō habeo. lucifer autem
cū exoraretur ab eusebio quia uterq; mp̄-
tibus uicinis egipto fuerat relegatus. ut
ad uidendum athanasii alexandriā
p̄gerent cōiq; tractatu cū hijs qui sup̄fu-
erant sacerdotibz de statu ecclie decernerent
presentiam suā abnegas legatū pro sedya-

conū suū mittit. atq; ip̄e m̄teto aīo antiochia
p̄git. ibiq; dissidetibus adhuc p̄tib; sed in
unū tñ reuocari posse sp̄antib; si sibi talis
eligeretur ep̄c erga quē nō una plebs sed
utraq; gauderet. p̄prosperū catholicū quidē
et sc̄m uirū ac p̄ oīa dignū sacerdotio pau
linū ep̄m collocauit. Sed tñ in quem aq;
escere plebs utraq; non posset.

Perigit m̄trea eusebius alexandriam. ibi
q; concilio congregato pauci numero s̄
fide integri et meritis multi. Quo pacto post
hereticorū p̄cellas et p̄fidie turbines trāgl
litas reuocaretur eccl̄ie. omī cura et liber
tate discutiūt. Alijs uidebatur fidei calore
feruētibus nullū debere ultra in sacerdotiū
recipi. qui se utcūq; h̄etice cōionis contagi
one maculasset. Sed qui mutantes aplm
queriebant nō qd̄ sibi utile esset sed qd̄ pli
bus. uel qui imitarentur xp̄m. qui cū esset
omī uita pro cūctorū salute hūiliū se descēd
it in mortem. Quos s̄z inueniretur in mortuis
uita. Dicebant melius se hūiliari esse paulu
lum. p̄pter deiectos et inclinari p̄p̄ elisos. ut
eos uisus erigeret nec sibi met̄ solis purita
tis meritū celorū regna defenderet. sed esse
gloriosius si cū pluribus illuc mererentur
introire. Et ideo retinet sibi uideri ut tñ
p̄fidie auctoribus amputatis reliqui sa
cerdotibus daretur optio si forte uelint

aburato enone pfidie ad patrum ad fidem
 statutaq; conuerti. nec negare aditum re-
 deuntibus. quin potius de eorū cōfessione
 gaudere. Quia ille euāgelicus rumor fi-
 p̄ne de populator sbe in semetipm reuer-
 sus. nō solū suscipi meruit. Sed et dignus
 patris complexibus deputatur. et anulum
 fidei recipit et stola circūdatur p̄ quam
 quid aliud q̄ sacerdoti declarantur inlig-
 ma. Nec probabilis extitit apud patrem
 senior filius q̄ inuidit recepto. ne tm̄ meri-
 ti habuit non delinquendo q̄ntū note cōtra-
 non indulgendo germano.

QUoniam ergo huiusmodi s̄mas ex euāgelica
 auctoritate prolatas ordo sacerdotalis
 ille aplicus approbasset ex concilij decreto a-
 sterio. cet̄isq; qui cum ip̄is erant. orientis in-
 iūgitur procuratio. Occidentis uero eusebio
 decretum. Additur sane in illo concilij de-
 creto etiā de spū scō plenior disputatio ut
 eiusdem sbe ac deitatis cuius pat̄ et filius etiā
 sp̄s sc̄s crederetur. Nec quicq; prius in-
 mitate. aut creatū aut inferiorius postiusue di-
 ceretur. Sed et de dñs s̄barū uel s̄ptura-
 rū et substantiarū sermo eis p̄s̄pturā motus
 est. q̄ greci. οὐκ ἐστὶν ὑποστάσις uocant. Qui
 dā em̄ dicebat. s̄bam et substantiā unū
 uideri. Et quia tres s̄bas nō dicimus in dō
 nec tres substantias dicere debemus. Alij

uō quibz longe aliud sba q̄ subsistētia signifi-
care uidebatur dicebant quia sba ipam rei
alicuius naturā rōneq̄ qua consistit signet
subsistētia at̄ uniguiq̄ plonē. h̄ ipm̄ qd̄ ex-
tat et subsistit ostendat. Ideoq̄ p̄ labelli hē-
sim̄ q̄ esse subsistētiā cōfiteudas q̄ q̄ tres sba
sistētes plonas significare uideretur. ne suspi-
tione dāremus taq̄ illius fidei sectatores q̄ tm̄-
tate in nōibz tm̄ et nō in rebus ac sba cōfite-
tur. Sed de incarnatione dñi cōphensū ē
q̄ cor qd̄ suscepit domū n̄ sine aīa n̄ sine
sensu suscepisset. Et quibz oībz caute modā-
teq̄ cōpositis unusq̄sq̄ in dīnē suā in pace p-
rexit

Sed eusebius cū redisset antiochiam et mue-
misset ibi a lucifero cōn pollicitationē or-
dinatū ep̄m pudore sit et indignatione cō-
pulsus. abscēdit neutre p̄ti corōne suā re-
laxans. Quia digrediens in p̄miserat se
acturū in concilio ut is eis ordinaretur
ep̄s a quo ps neutra discesserat. Ille nāq̄
p̄ls qui meletius dūdū de ecclia pullum
quali pro fule recta fuerat secutus. nō se
iuxerat ad p̄ores catholicos. eustatio ep̄s
fuerat. Ex quibz etiā paulinus erat. Sed su-
um principatū suūq̄ cōueticulū tenuit. hos
ergo cū muno reuocare uoluisset eusebius
nec tñ p̄uētus a lucifero potuisset abscēdit
Tunc regressus meletius de exilio quia cū

eo numerosior populus erat. ecclesiam tenuit
 et ex eo iam propriam synodum cum ceteris orienta-
 libus episcopis habuit. Nec tamen ut athanasio
 iunctum est. interim luciferum mittiam dolens
 quod episcopum a se ordinatum apud antiochiam non
 recepisset eusebius nec ipse recipere cogitat.
 alexandrinum decreta concilii. Sed consti-
 gebatur lingua sui uinculo que in concilio
 ipsius auctoritate subscripserat. Abiice-
 naque eum non poterat quod auctoritate eius te-
 nebat. Si uero recepisset omne suum fructum dum
 uidebat inceptum. Diu de hoc multumque de-
 liberans cum ex utraque parte concluderetur.
 elegit ut legato suo recepto erga ceteros
 suam dispartiret sed sibi placita custodire.
 Ita regressus ad sardinie partes siue quod cito
 moriturus esset. tempore mutande sententiae non
 habuit. Et enim temere cepta spatio corrigi
 solent. Siue hoc animo immobiliter nimium
 fedaret. siue parum firmauerit. Ex ipso itaque
 luciferano scisma. quod licet per paucos adhuc
 uoluitur sumplere exordium. Eusebius uero
 circueiens orientem atque italiam medici-
 piter et sacerdotisungebatur officio. plin-
 gulas quasque ecclesias iurata infidelitate
 ad sanitatem recte fidei reuocabat. Max-
 ime quod hylarium quem dudum ceteris episcopis in ex-
 ilium trusum esse memorauimus. regressum
 iam et in italia positum. Hec erga eadem
 instaurandas ecclesias fideique patrum repanda

cepit molientem.

Nisi philanius uir naturalis et placidus filiusque eruditus ad persuadendum codicilimus et diligetius et aptius procurabat. Qui etiam ecclesie libros nobiliter scriptos edidit. Quibus hereticorum uersutias et nos nostrorum deceptiones et male credula simplicitate ita diligentius exposuit ut et plures et longe positos quibus ipse per se dissere uiua uoce non poterat perfectissima instructione corrigeret. Ita duo isti uiri uelud magnifica quedam mundi duo lumina plurimum italiam galliasque suo splendore radiarunt ut omnes etiam de absconditis angulis et absistis hereticorum tenebre fugarentur.

Sed iulianus postquam ad orientem perhas belio pulsaturus aduenit et publica quam prius occultauerat erga ydolorum cultum ferri cepit insania. callidior ceteris persecutor non ui neque tormentis sed primis honoribus blanditijs persuasionibus maiorem populi parte quam si atrociter pulsasset elisit. Studia autem gentiliu christianos adire prohibens ludos licitum illis solis qui deos deasque uenerantur decernit. Militie cingulum non dari nisi imolantibus iubet. procuracionem prouitanti procuracionem iurisque dicendi statuit christianis non debere committi utpote